

BATI AKDENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (BATEM), Antalya’da bitkisel üretimin farklı konularında görev yapan 5 araştırma kuruluşunun (Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü, Narenciye Araştırma Enstitüsü, Seracılık Araştırma Enstitüsü ve Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü) değişik zamanlarda birleşmesinden oluşmuştur.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne bağlı Türkiye’nin önemli araştırma kurumlarından biridir. Müdürlüğü oluşturan kuruluşların bazılarının tarihi Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk yıllarına kadar uzanmaktadır.

SICAK İKLİM NEBATLARI İSTASYONU’NDAN NARENCİYE ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ’NE

Birinci Dünya Savaşından önce yurdumuzun narenciye ihtiyacı, imparatorluk sınırları içerisinde yer alan Filistin, Suriye ve Lübnan bölgelerinden karşılanıyordu. Birinci Dünya Savaşının bitiminden sonra bu memleketler kaybedilince, bilhassa limon türündeki meyve ihtiyacımız İtalya gibi dış memleketlerde ithal edilme yoluyla sağlanmıştır. Bu tarihten sonra yurdumuzda turunçgil ziraati önem kazanmaya başlamış ve konuyla ilgili çalışmalara hız verilmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan sonra ülkede narenciye ihtiyacının karşılanması için iklim ve arazi koşullarının uygun olduğu bölgelerde meyve bahçeleri kurulma çalışmaları yine bu yıllara rastlamaktadır. İzmir’den başlayarak İskenderun’a kadar uzanan Akdeniz sahil şeridi ile Karadeniz’in doğu sahilleri ve Ege Menderes vadisinin birçok kısımları turunçgil yetiştirilmesine elverişli bulduklarından memleket ihtiyacını karşılamak amacıyla buralarda bahçeler kurulmasına başlanmıştır. Bilimsel anlamda narenciye konusundaki çalışmalar 1936 yılında ele alınmış ve bahçe sahiplerine gerekli bilgiler vermek, mevcut çeşitleri ıslah etmek için Antalya’da narenciye ile ilgili bir müessese kurulmuştur.

Sıcak İklim Nebatları İstasyonu

Aksu’da 1934 yılında “**Sıcak İklim Nebatları İstasyonu**”nu adı altında kurulan müessesede bir bölüm olarak yer alan enstitünün ilk nüvesinin tarihsel gelişimi, çeşitli görevler ve isimler altında günümüze kadar süregelmiştir. O tarihte İsveç’ten sıcak iklim nebatları mütehassısı **Dr. T. A.TENGWALL**, sözleşmeli olarak müesseseye müdür olarak getirilmiş ve kurumun ilk yapılanma çalışmalarını organize etmiştir. Bu dönem içerisinde dünyanın tarımda ileri gitmiş ülkelerinde bulunan birçok bilim adamıyla irtibata geçilmek suretiyle yapılacak çalışma konuları,

sağlıklı bir şekilde tespit edilmiş ve gerekli materyaller dünyanın değişik bölgelerinden temin edilerek çalışmalar teoriden pratiğe dönüştürülmüştür.

Sıcak İklim Tarife İstasyonu
Dr. TENGWALL
Posta Kutusu 36, Antalya

Dear Sir,

I am sending to you the general plan of scientific research for tropical plants as it was carried out in 1935, with a short summary in turkish. I hope it will interest You.

I should be very pleased to receive from and You forward to our agricultural institutions any information about the seeds which ^{were} sent to Your Institute from USSR.

For our scholars it would be pleasure to know that Your experiments with these seeds proved to be usefil to Turkey.

Thinking that it may interest You, I am sending a circular letter of the Seventh International Congress of Genetics.

Yours faithfully
/ E. POLIAKOF /
Secretary of The Sovvet Embassy

ISTITUTO DI ORTICOLTURA
Cesare Lucaccini
RODI (Egeo)
Rodi, li 19/ Giugno XIII 1935

RESEARCH INSTITUTE FOR TROPICAL AGRICULTURE OF THE TURKISH GOVERNMENT
(Turchia) P. K. 35 ANTALYA

Sig. Dott. T.A. Tengwall,

Ad evasione del Vs/pregiato ordine Vi abbiamo fatto invio a mezzo piroscifo "TUMBUPIÑAR" in data d'oggi, dei rizzomi di banane di cui l'acclusa fattura.

Ci è stato solo possibile inviarvi 1 IO rizzomi di Banane di Alessandria, essendosi rilevato all'ultimo momento, all'atto dello spiantamento, la condizione, non consigliabile per la Vs/ fornitura, di quelle delle Azzore, che in causa della pessima stagione invernale trascorsa, dimostrarono d'essere affatto svillappate e ve le potremo fornire certamente per la prossima stagione.

In attesa di Vs/oenno di buon ricevimento, e con la fiducia di vederli onorati di Vs/nuovi pregiati ordini, distintamente Vi salutiamo.

ISTITUTO DI ORTICOLTURA
Dott. CESARE LUCACCINI
RODI (Egeo)

Allegati: Una fattura

Enstitü Tarihçe:

Çeltik denemelerinden görünüş

1933

Antalya'da ki ilk müessese, 1933 yılında "**Antalya Çeltik Deneme Tarlası**" adıyla Aksu çayı kenarında bulunan arazide kurulmuştur.

1934

Antalya'da bir başka müessese 1934 yılında kahve denemeleri ve hurma fidanı yetiştirmek amacıyla "**Sıcak İklim Nematları İstasyonu**" adıyla kurulmuş, ancak ekolojik şartlar ve o zamanki teknoloji eksikliği nedeniyle başarılı olamayınca, muz üzerinde çalışmalara geçilmiştir. Çeşitli ülke ve bölgelerden muz klonları getirilerek adaptasyon çalışmalarına başlanmış ve Türk insanı ilk kez muz ile tanışmıştır.

1936

Sıcak İklim Nematları İstasyonu, 1936 yılında ziraat vekili imzası ile gönderilen yazıda mesainin daha ziyade narenciye üzerine olması gerektiği belirtilmiş, buna bağlı olarak müessesenin unvanının "**Antalya Narenciye İstasyonu**" şeklinde değiştirildiği bildirilmiştir.

Melez mısır deneme parseli

İlk muz plantasyonları

Muz plantasyonlarını ziyaret eden teknik personel

Demir tekerlekli traktörle ürün hasadı

İstasyona bağlı olarak Alanya'da limon fidanlığı teknikerliği, Mersin'de bir örnek portakal bahçesi teknikerliği ile Hatay'da bir hurma bahçesi teknikerliği kurulmuş ve burada kurulan örnek bahçelerdeki çalışmalar istasyonca koordineli olarak yürütülmek suretiyle tüm bölgede etkin çalışmalar yapılmıştır. İstasyon bünyesinde yapılan fidancılık faaliyetleri ile üretilen turunçgil fidanları bölge üreticisine dağıtılmak suretiyle düzenli bahçelerin kurulması sağlanmıştır.

1937

Antalya Çeltik Deneme Tarlası'nın ise çalışma konuları genişleyerek tropikal ve subtropikal bitkiler üzerinde araştırmalara başlanmış ve "**Sıcak İklim Nematları İstasyonu**" adını almıştır. Müessesede; buğday, arpa, yulaf, yer fıstığı, susam gibi bitkilerin yanında, yem bitkileri, hayvan pancarı ve peru yoncası gibi hayvan beslenmesiyle ilgili bitkiler üzerinde de araştırmalara başlanmıştır.

1945

Antalya Narenciye İstasyonu, "**Bahçe Kültürleri İstasyonu**" adını almıştır. Bu ismi aldıktan sonra çalışma konularına, narenciyeden başka şeftali, kayısı, erik, badem gibi değişik meyve çeşitleri de dahil olmuştur. Ancak topraklarda görülen nematod zararı nedeniyle bu meyve türleri sonradan çalışma programından çıkarılmıştır (1953 yılında Türkiye turunçgil standartları tespit çalışmaları gerçekleştirilmiştir).

1948

Sıcak İklim Nematları İstasyonu'nun yanına 1940'lı yıllarda 10.000 TL mütedavil sermayeli bir üretme çiftliği kurulmuş ve ıslah istasyonunun bir kısım arazisi, üretme çiftliğine tahsis edilmiştir. 1947 yılında "**Bölge Tohum Deneme ve Islah İstasyonu**" kurulmuştur. Bu yıllarda pamuğun bölgeye girişi ve 1948 yılında Adana'dan getirilen Akala 130 pamuk çeşidinin yetiştirilmeye başlamasından sonra pamuk bitkisinin ekonomik değeri ve üretim alanları artmıştır.

1957

Bölge Tohum Deneme ve Islah İstasyonu, "**Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**" adını almıştır. Aynı zamanda enstitü bünyesine bağlı olarak sebzeçilik çalışmalarına başlanmış ve "**Sebzeçilik İstasyonu**" adını almıştır.

Büyükbaş hayvancılık ıslahı

Tavukçuluk çalışmaları

1960

Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne, Antalya'da bulunan "Antalya Kauçuk İstasyonu" ve ipekböcekçiliği ve tavukçuluk üzerinde çalışan "Küçük Evcil Hayvanlar İstasyonu" kendisine bağlanmıştır.

Küçükbaş hayvancılık çalışmaları

1964

Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne bünyesinde, "Pamuk Üretme ve Deneme Çiftliği" kurulmuştur. İlk önceleri müessese içinde bir şube olarak çalışmalar yapan bölüm, daha sonra pamukla ilgili bir kuruluş haline gelmiştir.

İstasyonun çalıştığı diğer sebzeler

Aynı yıl içinde enstitü bünyesinde "Sebzecilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü" kurulmuştur.

Adana Bölge Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsünün kontrolünde bir üretim ünitesi olarak, Antalya'da "Biyolojik Mücadele Laboratuvarı" kurulmuştur.

1965

Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışan "Sebzecilik İstasyonu" ayrılarak Aksu'da kurulmuştur. Müessese, 1965 yılına kadar çalışmalarına bu Müdürlük çatısı altında devam etmiş, bu tarihten sonra Aksu bucağındaki Aksu Öğretmen Okulundan sebzecilik araştırmaları için devir alınan 860 dekarlık kendi bina ve arazilerine taşınmıştır.

Bahçe Kültürleri İstasyonu adı ile çalışan müessese ise 1965 yılında "Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü" adını almıştır. Enstitünün meşhur reçellerinin yapıldığı pilot tesis de, dış kaynaklı (FAO) olarak 1960'lı yıllarda kampus içerisinde kurulmuştur. O yıllarda narenciye suyu üretimi ve değerlendirme ünitesi amacıyla inşa edilen tesiste, ilerleyen yıllarda bölgemize ait reçel ve marmelat reçetelerinin tespit edilmesiyle bunların üretimine başlanmıştır. 1969 yılında 10 ton/saat kapasiteli paketleme tesisi de faaliyete geçirilerek bölge yetiştiricilerinin hizmetine sunulmuştur.

Biyolojik Mücadele Laboratuvarı'da isim değiştirerek, "Biyolojik Mücadele Araştırma İstasyonu" adı ile Antalya Merkez Çallı Mevkii'nde kurulmuştur.

1967

Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne bağlı olarak, 1967 yılında, "**Ziraat Meslek Okulu**" kurulmuştur. Okulun amacı; çiftçi çocuklarının kendi aile işletmelerinde bilfiil çalışması ve yurt ekonomisine tarımsal üretim yönünden katkıda bulunmalarıdır. Ayrıca, tarım alanında çeşitli işletme ve kuruluşlarda çalışabilecek ve modern tarım metotlarını uygulayabilecek yeterlikte ve pratik bilgiye sahip ziraat teknisyenlerini yetiştirmektir.

Ziraat Meslek Okulu öğrencileri resmi geçit yaparken

1971

Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü isim değiştirilerek "**Turunçgiller Araştırma İstasyonu**" olarak hizmet etmeye devam etmiştir.

Okul ve tesislerin görünüşü

Uygulama dersi gören öğrenciler

1972

Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne bağlı olarak 1967 yılında kurulan Ziraat Meslek Okulu'nun adı "**Tarım Meslek Lisesi**" olarak değiştirilmiştir.

1973

Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün adı "**Akdeniz Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**" olarak değiştirilmiştir.

Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü

1974

Akdeniz Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde bulunan Pamuk Üretim ve Deneme Çiftliği, "**Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**" adını alarak bağımsız olarak çalışmaya başlamıştır.

1978

Ziraat Meslek Lisesi'ne öğrenci alımı 1977 yılında durdurularak bir yıl sonra aynı yerde "**Zirai Üretim ve Çiftçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü**" kurulmuştur.

1979

Turunçgiller Araştırma İstasyonu'nun adı "**Turunçgiller Araştırma Enstitüsü**" olarak değiştirilmiştir. Bu arada 1980'li yıllarda Serik-

Kayaburnu Köyünde 593 dekarlık bir hazine arazisi daha temin edilerek, burada virüsten ari aşı gözü üretimi için modern seralar ve çeşitli meyve fidanlarından oluşan bahçeler kurulmuştur. Yine bu yıl içerisinde Kaliforniya ve Korsika'dan 38 yeni avokado çeşidi daha getirilerek denemelerdeki çeşit sayısı artırılmıştır. Enstitüye, söz konusu yıllarda Dünya Bankası'na finanse edilen 2. Meyve-Sebze Projesi'nin kaynaklarından da yararlanılarak kurulan Yaprak-Toprak Analiz laboratuvarı ile bölge yetiştiricilerinin bağ, bahçe, sebze ve süs bitkilerinde ortaya çıkan gübreleme sorunlarına çözüm getirmeye başlamıştır.

1981

Biyolojik Mücadele Araştırma İstasyonu adı "**Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü**" olarak değişmiştir.

1982

Zirai Üretim ve Çiftçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü ve Akdeniz Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü birleşerek "**Akdeniz Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**" adını almış ve halihazırda bulunan bina ve arazide "İkinci Ürün Tarımı Araştırma Projesi"nin koordinasyon merkezi olarak görevlendirilmiştir.

1987

Akdeniz Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Akdeniz Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü birleşerek "**Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**" adını almıştır. Bir süre Havza Araştırma Enstitüsü adıyla da çalışmalarını sürdüren kuruluş, son olarak Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ismini almış ve 2004 yılına kadar bu isim altında hizmet vermiştir. Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü birleşerek "**Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**" adını almıştır.

Sebzecilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü, 1980'li yıllarda Serik Yukarı Kocayatak köyü sınırları içerisinde alınan 355 dekarlık alanla çalışma sahası artırılmış, ağırlıklı olarak örtüaltı sebze yetiştiriciliği ile ilgili çalışmalarını konu müessesesi haline getirilmiş ve adı "**Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**" olarak değişmiştir.

1994

Narenciye Araştırma Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼ ve Seracılık Araştırma Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼ birleşerek “**Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼**” adını almıştır.

2004

Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼ ve Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼ birleşerek “**Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼**” adını almıştır.

2004 yılında Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü de dahil edilerek “Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü” (BATEM) ismiyle, birleştirilen 5 araştırma enstit¼s¼n¼n t¼m çalışma alanlarını kapsayan yeni bir Enstit¼ ortaya çıkmıştır.

